

מבט יהודי

עלון תקופתי לעידוד חשיבה יהודית
גיליון מס' 40 ער"ח שבט התשע"א / ת.ד. 4215 מודיעין עילית 08-9743208

בס"ד

בגיליון:

לתיקון ימי השובבי"ם במשנת רבותנו בעלי המוסר

עדות בשם רבנו הגר"א מוילנא זצ"ל: דברי המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל: מהקדמת ה"אגלי טל" זצ"ל: מדברי המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: מכתב מהמשגיח רבי שלמה וולבה זללה"ה: דברי הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ שליט"א:

לשקפה בענייני קדושה ממרן הגאון רמ"י לפקוביץ שליט"א

ליקוט אמרות, פנינים, דברי חזוק, עצה והדרכה, משיחותיו וכתביו של מרן שליט"א

לאיך זוכים לרוח הקודש

המאמר שמוגש לפניכם בס"ד לא נכתב מתוך יומרה "להדריך" אף מגיעים לרוח הקודש, ותקוותי שאין צורך להסביר זאת... מכל מקום מתוך עיון במאמר המוגש כאן בו מלוקטים מדברי רבותנו בעניין הדרך בה נהגו הנביאים בכדי לזכות לבואה רוח הקודש, נוכל בס"ד להסיק מסקנות רבות לענייני עבודת ה', כל אחד במה שנוגע אליו.

מבט קצר:

קוראים יקרים, שלום וברכה,

בפרשת ויגש מסופר שיוסף הצדיק ניחם את אחיו ממה שנתעצבו על שמכרוהו, וכך כתוב: "ויאמר יוסף אל אחיו נשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי פתחה. ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחתי אלקים לפניכם" (מ"ה-ה'). האלשיך הק' זצ"ל אומר שיוסף בא להרויג את אחיו מדאנתם גם על נזקים שאולי נגרמו מחמתם לנפשם - נזקים ברוחניות, וגם נזקים שאולי נגרמו מחמתם לנפשו. יוסף הצדיק התעכב ראשית להרויגם מהחשש לנזק רוחני, והרויג אותם באמרו "ועתה אל תעצבו". כי באמת החשש היחיד גדול הוא מגרימת נזק לזולת ברוחניות יותר מאשר בגשמיות. וכך אומר האלשיך הק': "כי הנה זה כלל גדול בכל מיני משחית ובכל פורעניות אשר יציק לאיש אויבו, כי הצרה אשר היא אל הגוף אינה צרה בעצם, כי היא צרה עוברת כגוף העובר וניתנה למחילה ותחשב לו לזכות, אך הצרה אשר תקרא צרה נמורה היא המנעת אל הנפש, ועל כן רבה רעת המחטיא את חבירו כי אין מספיקין בידו לעשות תשובה, ומה מתקו דברי רבותינו ז"ל (במדב"ר כא,ה) באומרים גדול המחטיאו יותר מההורגו, כי אדום ומצרים בקשו להרוג את ישראל בחרב, אדום כד"א (במדבר כ,יח) פן חרב אצא לקראתך, ובמצרים אמר אויב ארדוף אשני וכו' אריק חרבי וכו', ועל שניהם הוא אומר (דברים כח,ה) לא תתעב אדומי לא תתעב מצרי וכו', אבל מדינים שהחטיאום נאמר צדור את המדינים והיכים אותם".

מדברי האלשיך הנוכחים אנו למדים כמה חמור הוא גרימת נזק רוחני לזולת, ושגרימת נזק רוחני גרועה יותר מגרימת נזק בגוף. אמנה כעת מספר דוגמאות מצויות לגרימת נזק רוחני לזולת: סיפורים עם דמיון של "כחי ועוצם ידי" שגורמים רפיון באמונה ובמחוק, דיבור בצורה לא מספיק מכובדת על רבנים שגורם רפיון באמונת החכמים, דיבור עם אחד שלומד שמבטל אותו מלימוד התורה, איחור לתפילה או הנהגה בבית הכנסת בצורה מזלזלת. וכדומה.

בכתיבת דברים אלו אני נזכר במה שראיתי מדברי מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל, אשר כך היה מעורר בחודש אלול (מובא ב"מאמרי המשגיח" אלול מאמר כ'): גם צריך כל אדם לבקש מחילה מזולתו על נזקי רוחניות, כי הרי הוא אותו לאו של "לא תגזול", כמו בגזול שוה פרוסה, ולא ימלט שלא יכשל בוה. ובזמן אחר אמר עוד (שם מאמר טו): וכי יודע האדם כי כשהולך לשוחח עם חבירו כשלומד, יש לו ממש דיני גיליה, הוא נזיל לו את הזמן את העניין, בכך שהוא מונעו מללמוד... אם אחד יושב בבית הכנסת עם עוד אנשים, צריך הוא לדעת שעל פי דיני שולחן ערוך יש עליו דיני שנינים, וצריך להיזהר שלא "יקרר" את שנינו בעבודת ה' כי בזה הוא מייק אמת, היסוד הוא כי להיק הנשמיות הוא כאין וכאפס לעומת היזק הרוחני, עב"ד.

ה' יעזר ויגדלונו שלא ניכשל בגרימת רפיון ברוחניות אצל אחרים, ולהיפך, שנוכה לחוק ולהשפיע לטובה, אמן.

מכרחה ובידיות, d.e

מספרת עמנואל

מרכז מסחרי מסילת יוסף - מודיעין עלית

שעות פתיחה: ימים א-ה מ 1:00 עד 20:00

יום ו מ 9:00 עד 1:00

פלאפון: 0507629762

אין צורך לקבוע תור

מכרחה חודש 16, הספר עמנואל

מבט על טרגדיות טבת

עפי"י דברי הגה"צ רבי יהושע שוורץ שליט"א

מאורעות החודש האחרון מעוררות את כולנו, השריפות ברכמל, נס השרפה ברכבת, המשך העצירת גשמים, ריבוי המחלות והטרגדיות אצל גדולי ישראל ועמך בית ישראל רח"ל, כל זה מעורר אותנו שהקב"ה בודאי קורא לנו שנתעורר ונשוב אליו, במה אם כן ראוי שנתחזק במיוחד?

מור"ה הגר"י שוורץ שליט"א בועד ביום ה' לפר' וארא עמד על באור דברי הזו"ל שהקב"ה מקדים רחמים לרוגו, שאצל הקב"ה כל הרוגו בא מתוך רחמים, כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוךך מייסרך, ואם כן הרוגו עצמו הוא כולו נובע מתוך רחמים לעורר אותנו ולתקן אותנו. וצדיקים יש להם את המידה שמהפכים מידת הדין לרחמים, איך הם עושים את זה? הדבר הראשון הוא שהצדיקים משוכנעים במאת האחוזים שהיסורים שבאים לכלל ישראל זה מתוך רחמי ה' יתברך והם מצדיקים את הדין, ובוזה הם מהפכים את הדין לרחמים - בעצם ההכרה ששורש הדין הוא רחמים. וזה היה הטענה על איוב שלא כמו אברהם וכו' שאף על פי שאיוב היה צדיק היה חסר לו המידה הזאת שמהפכים מידת הדין לרחמים, ולפעמים זה לא מתבטא בתרעומת, מה שלא מכירים שהכל זה משורש של רחמים, אלא רק בעצבות ויאוש.

אוהב ה' את הנרדפים, זה התיקון שיש בכל הצרות, האנישיות, כל הסבל, הכל בכדי להגיע לענוה, וכניעה לה'. ומאגרת הרמב"ן אנו למדים שבכדי להגיע לענוה מתחילים עם פעולות של ענוה ורוגע [היפך הכעס] על מנת שהפעולות ישפיעו על הפנימיות, ומתוך ענוה יזכה ליראת שמים, שבאה מתוך שמסתכלים בג' דברים דע מאיין באת וכו', וללא ענוה פשוט לא מסתכלים בג' הדברים הללו.

המשיך הגה"צ שליט"א ואמר: כל שנה אני אומר את זה, חודש טבת זה יותר מאב, וכמו שאומר הזוהר הקדוש שיש דין תקיף בטבת (ועיין בזה"ק ויקרא ט"ט ע"ב על ד' תקופות השנה וכו' שהקב"ה מצפה לתשובת ישראל וללא זאת יש דינים תקיפים וכו'), המטרה של כל הדינים האלו הם שנתעורר להפוך אותם לרחמים, הרי באמת כל הדין אצל ה' מגיע מתוך רחמים, וחלילה אם אין דין למטה אז יש דין למעלה, אם אדם מתגאה בביתו ולא נוהג כדן אז רח"ל הוא מעורר דינים למעלה. צריכים אנו להתחזק ולהבין את זה שבחזוק האמונה ש"אני ה' " (עפי"י רש"י בתחיל' וואר) זוכים להפך את מידת הדין לרחמים, ובמידה שאדם מודד מודדין לו, אם הוא מסתכל על הכל בבטחון שבעצם הכל זה רחמים, אז הוא זוכה שבאמת ינהגו איתו ביותר רחמים.

תיקון ימי השובבי"ם במשנת רבותינו בעלי המוסר

כתב במכתב לתלמיד שנכשל וכו' (אגרות וכתבים ח"א כ"ד): ידידי היקר! הפסק לחפש בספרים מה שמדברים על וכו' ומה שכבר רשמתי לך – תגנוז, היצר המביא לחטא הוא כה ערום, שכל מחשבה על החטא ואפילו מחשבה של חרטה ותשובה עלולה לגרות שוב את היצר לעבור, אי לזאת צריך ללכת בדרך הפוכה וכו' וזאת על ידי שתשקיע עצמך בלימוד **ותשתדל לחדש, ודווקא בשמחה**, וכמו שאמרו בברכות כב. "פתח פיך ויאירו דבריך כי אין דברי תורה מקבלין טומאה!" וגם תנסה להיות בעל חסד, לעזור לחברים ולהיטיב עד כמה שאתה יכול, אבל שלא תבוא על ידי זה לביטול תורה... ובפרט הזהר מיאוש! רק זה רוצה היצר: להפיל את האדם ליאוש, וזאת אל תתן לו! תלמד הלאה, ובשמחה, כאילו לא קרה כלום... העצה היחידה לחטא היא: לעסוק בתורה ולהתרגל לחשוב בלימוד ברחוב, במיטה, עד כמה שאפשר, אבל גם להיות מעורב עם החברה. חז"ל אומרים "בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין", ורש"י בכ"ב טז. מבאר: "תורה מבטלת הרהורים"... יודע אני שהדרך שביארתי לך היא לגמרי אחרת מכל מה שראית, אבל יש על דרך זאת הסכמה ממרן החזון איש זיע"א, בכל זאת, קשה להתרגל לא לחשוב, לא לשים לב, ותמיד שוב מתעוררות מחשבות של חרטה, יגון ויאוש ח"ו, לכן אבקשך לקרוא מכתבי זה מדי פעם.

דברי הגאון רמ"ל לפקוביץ שליט"א

את דברי החיזוק בעסק ועמל התורה נסיים בדברי הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ שליט"א במכתב לאחד המחנכים: "יש לדעת כי הכח הכי חזק נגד כשלונות שנכשלים באיזה חטאים, הבטחת הבורא ית"ש שלימוד התורה בהשקעה ועמל מטהר את הלומד מכל הקלקול שהחטא גרם לו, וילמד מתוך שמחה עד שיתחיל להרגיש שחופף עליו רוח של קדושה וטהרה. ואם זה סמוך לתפילה ירגיש זאת את קירוב לבב לקב"ה בכוננת הברכות" ("דרכי החיים" ח"ב עמ' שט).

ימי השובבי"ם לחיזוק באמונה - מדברי המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל

לאחר שראינו כה הרבה על המעלה הגדולה להתחזק בימים אלו בעמל התורה, נציין שמרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מסר שיחה שלמה בימי השובבי"ם בה הוא האריך במעלת ההתחזקות באמונה בימים אלו, שיחתו מובאת בספר "אור יחזקאל – אמונה" במאמר בשם "ימי שובבי"ם לחזוק אמונה", וכך הוא פותח את המאמר: עומדים אנו עתה בימי שובבי"ם ת"ת, חסידיים ואנשי מעשה היו מתחזקים בעבודתם הרוחנית בימים אלו. מתענים ומרבים סליחות וכדומה. נראה שהדגש העיקרי בעבודת החיזוק חייבת להיות בעניני אמונה. "דא ביה כולא ביה" (נדרים מ"א) כל אשר מתחזק באמונה הכל נמצא בו, בא חבוקוק והעמידך על אחת "וצדיק באמונתו יחיה". ובאמת יש לראות דפרשיות אלו דימי שובבי"ם המתחילות מפרשת שמות והיינו מתחילת יציאת מצרים ועד למלאכת המשכן, כולם עוסקות בעניני אמונה, וכאשר המשכיל יתבונן בהם יתנהו כח ואפשרות להגביר אמונת ד' בקרב.

עדות בשם רבנו הגר"א מוילנא זצ"ל

כתב הגאון רבי חיים מואליזין זצ"ל (ארחות חיים אות קלג, בסוף סידור הגר"א) וז"ל: תשובה להנכשל בעוון וכו' כמעט בפשע ר"ל הוא כשעוסק בתורה אין צריך לדאוג כלל, וכזה שאל מרבו הגר"א ז"ל, והראה לו מאמר בתיקונים ובספרי מוסר המחמירים מאד בענין הזה שצריך לסבול יסורים קשים ומרורים כמות וכו', אבל בסוף המאמר בת"ו נמצא דבר טוב למבין שכתב אבל אורייתא אורך ימים בימינה כו' פ"י שמצלת מן המיתה, ובשמאלה עושר וכבוד שמצלת מן היסורים קשים כמיתה.

דברי המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל

מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל אמר בשיחה בימי השובבי"ם כך: בשבועות אלו של שובבי"ם ת"ת שהוא עת תיקון המחשבה עלינו לדעת **שהתיקון היותר גדול יוצא מעמלה של תורה**. אין סגולה המבטלת את היצר לגמרי שלא יהיו שום הרהורי חטא כסגולת התורה. וכ"כ הרמב"ם בסוף הל' ביאה: "שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה", אבל מי שעוסק בתורה **כל העת** אינו במצב של עון והרהורים כלל, כמו שהביא שם הרמב"ם הפסוק (משלי ה"ט) "אילת אהבים יעלת חן וגו' באהבתה תשגה תמיד" (דעת חכמה ומוסר ח"א ט').

מהקדמת ה"אגלי טל" זצ"ל

לאחר שראינו שלימוד ועמל התורה מהווים תיקון נראה כעת את דברי הגה"צ רבי אברהם מסוכטשוב זצ"ל בעל ה"אבני נזר" אשר מביא גם הוא בהקדמה לספרו "אגלי טל", שתיקון הברית תלוי בלימוד התורה, והוא מדגיש בדבריו שביותר התיקון נעשה על ידי הלימוד בעיון, וזה לשונו: תיקון הברית תלוי ביותר בלימוד התורה, וביותר בלימוד התורה בעיון, עפ"י מה ששמעתי מאדמו"ר זצ"ל בפ"י דברי הזוהר הקדוש שעל חטא וכו' אינו מועיל תשובה משום דתשובה הוא מלב כדכתיב ולבבו יבין ושב וגו', ופגם וכו' הוא במוח והרי הקלקול למעלה ממקום התיקון וכו', ועל כן עיון הלכה שהוא במוח, וכל שכן מי שמחדש חידושים הרי התיקון במוח, ובזה"ק דבגלותא בתראה אתקיים בהו וימררו את חיייהם בעבודה קשה זו קושיא בחומר דא ק"ו ובלבנים דא ליבון הלכה ובכל עבודה בשדה דא ברייתא את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך דא תיקון. הרי דכמו שהיה התיקון במצרים מפגם וכו' כידוע ע"י שיעבוד עבודה גופנית, כ"כ נעשה התיקון ע"י גיעה ועיון בלימוד התורה, והטעם כנ"ל מפני שהתיקון הוא במוח.

מכתב מהמשגיח רבי שלמה וולבה זללה"ה

מרן המשגיח רבי שלמה וולבה זללה"ה מביא גם הוא שהעצה היחידה לחטא היא לעסוק בתורה ולהתרגל לחשוב בלימוד בדרך וכו', וכך הוא

חלוקת הספר הנפלא "לקט השבת" ב' חלקים

ה"אגלי טל" בהקדמה לספרו מאריך במעלת החיזוק בלימוד התורה כתיקון וכו', ובדבריו הוא מרחיב בחשיבות העיסוק בלימוד הלכות שבת כתיקון, שכן מצות שבת בעצמה היא תיקון על אחת כמה וכמה שלימוד הלכותיה הוא תיקון עצום, והנה כעת זכינו לקבל שוב את הספר הנפלא "לקט השבת" אשר אפשר לערוך עמו חזרה או לימוד של מושגים בהלכות שבת, טעמי המנהגים, בירורים הלכתיים ועוד.

הספר מחולק חינוך למי שמתעניין בתוכנו, ולא על מנת 'לראותם בלבד', סט אחד לכל משפחה

בנקודת החלוקה של 'מבט יהודי' רח' שאגת אריה 1/30 מודיעין עלית

עקב המלאי המוגבל מומלץ לברר אם נותר בטלפון: 08-9743208

הדרכה והשקפה בענייני קדושה ממרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ שליט"א (מתוך ספר דרכי החיים ח"ב פי"ד)

על ידי קיום המצוות צריך שיהיה נוסף אצל האדם קדושה וטהרה, וזהו מה שאומרים בנוסח "ברכת המצוות": אשר "קדשנו" במצוותיו. לימוד התורה הוא חלק מקיום המצוות, וצריך להרגיש את הקדושה של הלימוד, וזה רק על ידי ששקועים בתורה. את ה"קדושה" לא צריך לקחת מספר פלוני ומספר אלמוני, יש לנו ספר הכי גדול שממנו ניתן לקחת קדושה – מעמלה של תורה. לומדים סוגיא מתוך התנתקות ושוכחים מהכל – מזה מיתוספת קדושה!

כמה חסד עשה הקב"ה, בשביל לסגור את העיניים לא צריך לעשות פעולה גדולה, אלא תנועה קטנה כדי להינצל מן האיסור. כשהולכים ברחוב צריך להיזהר לא לשובב את העיניים לכל הצדדים, וכמה שהעיניים יותר למטה – קדוש יחשב לו. וצריך הרבה הרגל להחזיק את הראייה – כמו נהג שמחזיק את ההגה.

מהידיעות מה שכל אחד צריך לדעת – כי הקב"ה קידש את כלל ישראל בקדושה. "קדושים תהיו כי קדוש אני" (ויקרא י"ט, ב). – כמו שהקב"ה הוא "אתה קדוש ושמן קדוש", כך הוא הציווי על ישראל שצריכים להידבק במעלות הקדושה, להידמות להקב"ה. והידיעה הזאת מחייבת את כל אחד לחיות אחרת ממה שהוא חי. והנה חז"ל אמרו (שבת נ"ד): "כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה, נתפס על אנשי ביתו", וברש"י ד"ה נתפס: "נענש על עבירות שבידיו". ומכאן שעל כל ראש – בית מוטלת החובה להשיג על בני הבית, שהבית יתנהל בתכלית הצניעות, מה שעל ידי זה יבנה כל הבית כולו.

נמצא באגרת הגר"א (לפי נוסח רבי זונדל מסלנט), הכותב: "לפתח חטאת רובץ ושליט עליו יצרו. ותבלין שלו: לזכרים – עסק התורה, ולנקבות – הצניעות, והנהגת המידות, ומוסר, ושומר פיו מכל רע, ובפרט מלשון הרע, ויתרחק מחמדות ותאוות העולם הזה, כי זהו מתג ורסן היצה"ר, וקנין עולם הבא". מידת הצניעות יש לה את אותו הכח כמו לימוד התורה לזכרים – שהוא תבלין לנצח את היצר הרע ומרחיק את הבנות מחמדות ותאוות עולם הזה.

כשיוצאים לרחוב ורואים בחלונות הראווה בגדים ומגבעות, שמלות ועניבות, ואפילו כשעוברים ליד חנויות אוכל – הרי כח המשיכה הוא כל כך גדול, וכשזוכים לסייעתא דשמיא לחוש בלב את הפחיתות והביטול שבכל זה ומסתכלים בביקורת, אזי בכל חלק וחלק מקבלים שכר גדול.

פעם אחת אמר אברך אחד למרן שליט"א, כי מתעסק הוא בשידוך מסויים, ובנוגע למדוברת שוחח אודותיה עם מורה פלונית, וכי אמרה לו כך וכך. הגיב מרן מיד ושאלו: האם דברת עמה אתה בעצמך? וכי ליכא דרכא אחרינא? עדיף היה שאשתך תדבר עמה, והיא תהיה המקשרת ביניכם, אלא אם כן אין ברירה אחרת.

שאלה: כאברך צעיר רוצה אני לחזק אצלי את מעלת שמירת העיניים, וברצוני להתחיל מספר פעמים ביום ללכת לרחובה של עיר כשראשי כפוף כלפי מטה, וכך להמשיך ולהתרגל בזה פעמים תכופות יותר. תשובה: אין לנהוג בצורה משונה ומוזרה, ויש לנהוג ללכת בצורה רגילה, ולהתגבר לשמור על העיניים.

מבט על סול"ה: איך זוכים לרוח הקודש?

המאמר שמוגש לפניכם בס"ד לא נכתב מתוך יומרה "להדריך" איך מגיעים לרוח הקודש, ותקוותי שאין צורך להסביר זאת... מכל מקום מתוך עיון במאמר המוגש כאן בו מלוקטים מדברי רבותנו בעניין הדרך בה נהגו הנביאים בכדי לזכות לנבואה ורוח הקודש, נוכל בס"ד להסיק מסקנות רבות לענייני עבודת ה', כל אחד במה שנוגע אליו.

מדוע אברהם אע"ה היה טפל לשרה בנביאות?

הנצי"ב זצ"ל בספרו "העמק דבר" (תחילת פר' חיי שרה) עומד על מה שאמר חז"ל שאברהם אבינו היה טפל לשרה בנביאות, דא"כ ניתן להבין שהאדם הגדול אשר דבר ה' עמו כמה פעמים יהיה טפל לשרה שלא דבר עמה ה' כי אם דבור אחד "לא כי צחקת"? ומביא הנצי"ב שמפרשים שברוח הקודש היה אברהם טפל לשרה, אך בנביאות הוא באמת היה גדול ממנה. וממשיך הנצי"ב ואומר כך: "שהרי שני דברים הם, רוח הקודש הוא מה שאדם מתבודד ומשרה עליו רוח הקודש, ומכל מקום יודע מה שרואה ומדבר אז מדעת עצמו, אמנם לא דבר עמו ה', ונבואה הוא בחינה גדולה ורבה מזה... ואברהם היה גדול בנבואה משרה, אבל ברוח הקודש הייתה שרה מצויינת יותר מאברהם אבינו, והסיבה לזה הוא משני טעמים: א] שאברהם בצדקו היה מנהיג העולם ומדריכם לעבודת ה', וכמו שכתוב לפניו נשיא אלוקים אתה בתוכינו ומבורא בסמוך, ומי שעסקו עם המון רבה אינו יכול להתבודד כל כך, מה שאין כן שרה הייתה יושבת באהלה בקדושה וטהרה, ב] שנית, דאין רוח הקודש חל אלא מתוך שמחה של מצוה, ושרה זה צדקתה להפלא שהייתה באמונתה בבטחון חזק מאד נעלה, כמו שמבורא ברבה שאמרה שרה לאברהם אבינו אתה בהבטחה ואני באמונה, ומי שבא מכח הבטחה ידוע מאמרם ז"ל אין הבטחה לצדיקים בעולם הזה שמא יגרומ החטא, מה שאין כן שרה שהייתה חזקה באמונתה בלי שום הבטחה, על כן לא נתעצבה בכל ימי חייה והיתה שקועה ברוח הקודש".

הקשר בין שמחה להתבודדות

היוצא מדברי הנצי"ב ששני דברים היו הגורמים למיוחדותה של שרה במה שזכתה לרוח הקודש: א] התבודדות בקדושה וטהרה, ב] בטחון ושמחה (שהיא תוצאה של בטחון). נראה דאפשר ששני הדברים הללו קשורים זה בזה – כי הגורם לבטחון חזק הוא דוקא התבודדות, שכן הרי בשכל כולם יודעים שרק הקב"ה הוא ה"בעל הבית" והכל יכול וכו', ורק הסכיבה בה אנו חיים, ואוירת הדמיונות, שכאילו "החיים בידנו" וכו', והעיסוק בענייני העולם הזה וכו', הם אשר מסיחים את דעתנו מהידיעות הפשוטות של האמונה, עד אשר דברים כה פשוטים נשארים אצלנו בתור "ידיעה" אך לא ברמה של "ידיו אמונה", עם התחושה שה' נמצא ממש לידנו... שרה אמנו ע"ה התבודדה מהוויי ה"עולם הזה" על ידי שנשארה באהל, [ועל אף שגם היא גיירה הרבה נשים כידוע מחז"ל, עם כל זאת היא נשארה באהל ולא הסתובבה ב"עולם הגדול"], ומשום כן נחשפה פחות לדיבורים וסיפורים של אנשים השקועים ב"עולם הדמיון", וממילא יכלה להתחזק יותר בבטחון בה', מה שהביא אותה ליותר שמחה של מצוה, מהמת עבודת ה'.

בטעם הקודם למדנו שמתוך התבודדות באים לבטחון ושמחה, כעת נראה בס"ד שגם מתוך השמחה אפשר להגיע לבטחון, ואם כן שוב יש קשר בין שתי הסיבות שזיכו את שרה ברוח הקודש. וכך אומר רבנו אברהם בן הרמב"ם ז"ל (ספר המספיק לעובדי ה' פי"ג): "ולהשגת התבודדות הפנימית המאחדת את

האדם עם קונו, השתמשו הנביאים ותלמידיהם בכלי זמר ומנגינות כדי לעורר את החלק הדוהף אליו יתעלה ולטהר את הפנימיות מכל דבר שמחוצה לו, וכן נאמר בסדר עבודת בית המקדש – לו תחזור במהרה קדם (דברי הימים א' כ"ה, א'): ויבדל דוד ושרי הצבא לעבודה לבני אסף והימן וידיתון הנביאים ככנרות חנבלים ובמצלתיים" עכ"ל. וכן כתב רבי חיים ויטאל זצ"ל (שערי קדושה ח"ד שע"ב): "על ידי מתק קול הניגון נופלת עליהם התבודדות בעריבות הקול, ומפשיטים נפשם, ואז המנגן מבטל הניגון, ובני הנביאים נשארים באותו הדביקות העליון ומתנבאים".

העולם בו חייה שרה אמנו ע"ה

העולם בו חייה שרה אמנו ע"ה הוא העולם האמיתי. כל ה"מוסכמות החברתיות", ונתינת יחס ועידוד לאנשים שמקדישים את עיקר כחם להבלי העולם הזה, כל אלה הם רק חלק מעולם השקר בתוכו אנו חיים. עולם שבעצם אינו אלא דמיון, העולם המדומיין שלנו הוא רק כיסוי בפני האמת, ורק מי שמתבודד זוכה להתנתק מעולם הדמיון. וכשזוכים לצאת מהדמיונות זוכים לראות בחוש את האמת כפי שהיא: לא רואים את ראש הממשלה כ"בעל הבית" ורק "זוכרים" שבעצם הקב"ה הוא הבעל הבית האמיתי, אלא רואים את הקב"ה כבעל הבית ממש, ואת ראש הממשלה כלא יותר מאשר "בובה" של הבורא עולם. עם התבודדות מהסביבה ואיחודה השקרתית זוכים להכיר יותר את מי שאמר והיה העולם, וכן להכיר יותר את עצמנו. המתבודד מכיר יותר את עצמו, הוא שם לב יותר למיוחדות שלו, ולכלים המיוחדים שניתנו לו עבור עבודת ה', אך בד בבד הוא גם שם לב יותר לחולשות שלו, לנקודות התורפה שלו. ובמספר מילים: המתבודד עובד את ה' ולא את "כולם"...

הרמח"ל זצ"ל מבאר מודע התבודדות מביאה לרוח הקודש, וזה לשונו (מסילת ישרים פכ"ו): "הנהגה מה שעוזר להשגת המדה הזאת היא ההתבודדות והפרישה הרבה, עד שבהעדר המטרדים תוכל נפשו להתגבר יותר ולהדבק בבורא. מפסיד המדה הם חסרון הידיעות האמיתיות ורוב החברה עם בני האדם, כי החומריות מוצא את מינו ונעור ומתחזק ונשארת הנפש לכודה בו ולא תצא ממאסרה. אך בהפרדו מהם, ישר לבדו, ויכין עצמו אל השראת קדושתו. הנה בדרך שרועה לילך בה יוליקוהו, ובעזר האלוקי אשר יותן לו, תתגבר נפשו בו ותנצה את הגופניות ותדבק בקדושתו יתברך ותשלם בו. ומשם יעלה אל מעלה גבוהה יותר והיא הרוח – הקודש, שכבר תגיע השכלתו להיות למעלה מחוק האנושי".

יצחק אבינו ע"ה, [אשר שרה האמא שלו ע"ה היתה מיוחדת במדת התבודדות] זכה גם הוא להתעלות בדבר הזה, וכן אומר הנצי"ב בהמשך הפרשה, על הפסוק (כ"ד, ט"ב): "ויצחק בא מבוא באר לחי רואי והוא יושב בארץ הנגב", שיצחק בא באותו עת מבוא באר לחי רואי, שהיה לו אותו מקום מיוחד לתפלה והתבודדות על באר שנראה המלאך. [לאחר זמן ראיתי שכבר רבינו אברהם בן הרמב"ם ז"ל אומר כעין זה בספרו "המספיק לעובדי ה'" (פי"ג).]

המסקנה מהאמור

הדברים הנזכרים בכוחם לחזק אותנו גם לפי מדרגתנו, הן גם אם לא נזכה לרוח הקודש, מכל מקום נוכל לזכות לישוב והדעת הארת דעת על ידי שנקדיש זמן להתבודדות מהכלל, זמן של ישיבת כל אחד עם עצמו, ללא האווירה שמסביב, וללא דעת "כולם"...

מורי ורבי המשגיח רבי שלמה וולבה זללה"ה היה חוזר בשיחותיו שוב ושוב על החשיבות להקדיש זמן להתבודדות, או פעם אחת בשבוע למשך שעה, או פעמיים בשבוע למשך חצי שעה! וכך הוא היה אומר [זכיתי לשמוע ממנו את התיאור הזה כמה פעמים]: בחור שיחליט להתבודד עם עצמו, לשבת בחדר לבד, בפעם הראשונה הוא ישתעמם, לשבת בלי חברים, בלי לקרוא, בלי לשמוע מוזיקה, הוא יאמר "משעמם לי", אבל לאט לאט מתוך השיעמום הזה הוא יתעורר לחשוב על עצמו, לבדוק היכן הוא אוהז בעבודת ה', מה הם נקודות התורפה שלו... ומה הם התכונות המיוחדות שלו, אותם יתעורר לנצל לעבודת ה'.

יפה שעה אחת של...

על חשיבות התבודדות וצורת ההנהגה בה, מאריך מעט ה"פלא יועץ" זצ"ל, ואלו הם דבריו: "התבודדות היא הכנה נכונה לקריאה נאמנה, ללון בעמקה של הלכה. לו יוסיף תת כוחה, להבין דבר על בוריו, ולדון דין אמת לאמתו, וגם היא אבן הראשונה לסדר קדושה, לחשוב מחשבות טהורות, וחושב עם קונו חשבונו של עולם, והתעוררות רשפי אהבה ויראה, והשיגה ידו, כשאין דבר מטריד. וכן לשפוך שיחה לדרוש סליחה נוכח פני ה' צריך מנוחה. אי לזאת, טוב לגבר שייחד לו בית מושב, שיהיה לו לבדו ואין לזרים איתו, להתבודד שם, ללמוד ולקנות סדר קדושה, ואם אין לו אלא בית אחד עם בני ביתו, יקום בעוד לילה כשכולם ישנים ויתבודד עם קונו. **כי בשעה אחת של התבודדות, יוכל ללמוד ולהבין ולקנות סדר קדושה, יותר מיום שלם.** והתבודדות הוא גדר גדול, לשמור לפיו מחסום מחטוא בלשונו. וכבר אתנה סימנא בד קדש ילבש".

ממשיך ה"פלא יועץ" ומחדש ש: "המישרים ארחותם, אפילו בעומדם בקהל עם וברחובות קריה, מתבודדים בדעתם עם קונם, ואל יטרידום חברתם. כמאמר המשורר: 'בעמדי תוך קהלך צור לרומם לך אכרע ואכופ ראש וקומה', כלומר, שאל יטרידוני חברתם, וכמו שכתב בספר החסידים (סי' יז). אשרי המגיע לידי מדה זו, מה טוב חלקו ומה נעים גורלו, שתמיד עסוק במצוה ליראה ולאהבה את ה' הנכבד והנורא, ולדבקה בו. וזה כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים תמיד לפני האלוקים, וזה שורש פורה פרי צדיק, עץ חיים היא למחזיקים בה, וגדר לזה, להיות שש עינים. ומתוך כך זכור יזכור לשא לבדו אל כפים, אל קל בשמים".

נסיים בדברי ה"פלא יועץ" שאומר על התבודדות: "צדיק יבחן ויראה כי נכון הדבר ליראה ולאהבה, ומצוה גוררת מצוה".

העלון מופץ לעילוי נשמת: מיכאל בן רחל, מפרת בת ביתיה, רפאל בן זולאי, זלמן בן ביתיה, עמנואל בן יפה, מישאל בן בכמאל, ביתיה בת יפה, רוזה בת שרה, אוריאל בן שרה, מפרת בת בלור, משה בן שרה, מורדכי בן אורול, אליהו בן אורול, רפי אלקלאי בן שרה.
זכרונם לברכה. ת.נ.צ.ב.ה.

ניתן לקבל את העלון בכל חודש או בדוא"ל [בחינם], וכן דרך הדואר למי שישלם את עלות העלון והדואר בסך 2 ש"ח לגיליון חודשי [ניתן לשלוח 20 שקלים ל-10 חודשים וכדומה]

להצטרפות ניתן לפנות ל: 08-9743208, או לפקס: 15389743208, או ל: ת.ד. 4215 מודיעין עלית,

או בדוא"ל: Mabatye@gmail.com